1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
"SVOBODA", 81-83 GRAND ST.
JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 56. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 26-го БЕРЕЗНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 26, 1963 No. 56. VOL. LXX.

НЮЙОРКСЬКІ ДРУКАРІ ПОГОДИЛИСЯ ПОВЕРНУТИСЯ ДО ПРАЦІ

24-го березня ц. р. спілка нюйоркських друкарів голосувала вдруге і більшість у відношенні 3:2 погодилася прийняти той контракт праці, який запропонував тиждень тому нюйоркський посадник Р. Ваґнер, і на який погодилися представники спілки друкарів і власників часописів. Але в неділю 17-го березня більшістю 64-ох голосів друкарі не ратифікували того договору, і страйк продовжувався. Власники видавництв заявили, що вони не можуть збільшити платень понад те, на що були погодолися представники друкарської спілки. Також і провідники друкарської спілки натискали на те, щоб спілка погодилася на заключений контракт і в неділю 24-го березня більшість 2 562 до 1 763 збори спілки друкарів ратифікували заключений договір. Одночасно й інші спілки робітників, які працюють при видавництвах щоденників погодилися на нових умовах відновити контракт праці на новий рік і так в найближчих днях в Ню Йорку можуть появитися знов щоденники після того, як вони не виходили вже 109 днів (до понеділка 25-го березня включно). Але ще не є певна поява щоденників вже в найближчих днях, бо ще не дійшло до порозуміння між спілками фотографічних граверів і власниками щоденників, хоч переговори тривали цілу ніч з неділі на понеділок. Переговори мають продовжуватися в понеділок. Посадник Ваґнер пропонуватиме почати друк щоденників навіть тоді, коли б не дійшло до порозуміння, але не є відомо, чи фотогравери на це погодяться. Видавці обрахували, що страйк друкарів спричинив втрати в економіці метрополітальної округи на суму $139 100 000. Нові контракти коштуватимуть видавців — $18 500 000 впродовж найближчих двох років. Внаслідок того деякі щоденники збільшать ціни. І так говорять, що „Ню Йорк Таймс" і „Ню Йорк Геральд Трібюн" коштуватимуть не по¢5, тільки по ¢10; „Дейлі Нюз" і „Дейлі Міррор" подорожчати мають по ¢2 і коштуватимуть по ¢7. Немає повного вдоволення і між друкарями, які почали страйк. Між ними є нарікання на те, що 35-годинний тиждень праці почне обов'язувати аж від другого року контракту. Не є вдоволені ще й тому, що не дістали 4-го тижня платних вакацій. Не появляться в Ню Йорку такі ранні або пополудневі щоденники: Н. Й. Таймс, Геральд Трібюн, Дейлі Нюз, Н. Й. Міррор, Джернел Америкен, Ворлд Телеґрам енк Сан, Лонґ Айленд Пресс, Лонґ Айленд Стар - Джернал Щоденник Н. Й. Пост не появлявся до 8-го грудня, а з того дня почав виходити, зламавши одностайний фронт видавців.

ПОЧАЛАСЯ ПЕРЕВІРКА ДІЛОВОДСТВА ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО І ГОСПОДАРСЬКОГО СТАНУ УНС

Головна Контрольна Комісія УНСоюзу при праці. Сидять (зліва): Іван Кокольський, дир. Петро Пуцило, д-р Володимир Ґалан, інж. Володимир Коссар та Іван Іванчук.

Джерзі Сиτі. — В понеділок, 25-го березня, тут у приміщеннях Головної Канцелярії Українського Народного Союзу почалася звичайна перевірка діловодства, майна та організаційного стану цієї великої організації. Перевірку переводить обрана на останній 25-ій конвенції в травні минулого року Головна Контрольна Комісія в складі: д-р Володимир Ґалан (Філядельфія) — голова; інж. Володимир Коссар (Вінніпеґ) — заступник голови; дир. Петро Пуцило (Шиґако) — секретар; Іван Кокольський (Вунсакет) і Іван Іванчук (Шиґаго) — члени. Перевірка потриває тиждень і вона попереджає річні наради Головного Уряду УНСоюзу, що мають відбутися на „Союзівці" в тижні, що починається 20-го травня цього року.

ЮРІЙ ФЕРЕНЦЕВИЧ ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ КРАЙОВОЇ ПЛАСТОВОЇ СТАРШИНИ; Д-Р ВОЛ. САВЧАК ОЧОЛИВ КРАЙОВУ ПЛАСТОВУ РАДУ

180 ДЕЛЕҐАТІВ РЕПРЕЗЕНТУВАЛИ 3,470 ПЛАСТУНІВ НА IV. КРАЙОВОМУ З'ЇЗДІ, ЩО ВІДБУВСЯ НА СОЮЗІВЦІ 23 І 24 БЕРЕЗНЯ 1963

Союзівка, Керґонксон. — Відомий довголітній пластовий діяч Юрій Ференцевич був обраний на голову Крайової Пластової Старшини, а д-р Володимир Савчак очолив Крайову Пластову Раду в результаті Четвертого Крайового Пластового З'їзду, що відбувся на цій, вкритій ще снігом оселі Українського Народного Союзу впродовж минулої суботи і неділі, 23 і 24-го березня. З'їздом, у якому взяло участь 180 делеґатів, що репрезентували 3,470 пластунів, проводила президія в складі: пл. сен. Тарас Дубак — голова, пл. сеньйори Віра Мацьо та Олександер Бережницький — заступники, і пл. сеньйори Ю. Крижанівський, А. Середа та Н. Скочиляс — секретарі. Від Пластової централі вітав з'їзд голова Головної Пластової Ради пл. сен. Осип Бойчук. Звіт із трирічної праці Крайової Пластової Старшини склала її дотеперішня голова пл. сен. Ольга Кузьмович. Інші члени Старшини приготовили свої звіти на письмі і вони були в руках учасників зборів. Після звітів та дебат над ними і уділенням абсолюторії Старшині, пл. сен. Ольга Кузьмович виголосила програмову доповідь на тему праці Пласту в найближчому майбутньому. Перший день нарад, суботу 23-го березня, закінчено спільною святочною вечерою, програмою якої проводив пл. сен. Мирослав Шарко. Виголошено ряд привітань, у цьому: проф. д-р Володимир Кубійович вітав з'їзд від Осередку НТШ в Сарсель, від Українського Народного Союзу вітав з'їзд гол. предсідник Йосип Лисогір, від СУМА її голова М. Фурда, д-р Ярослав Падох від НТШ в ЗДА, від Крайової Пластової Старшини в Канаді крайовий командант пластунів пл. сен. А. Козак, від Т-ва Українських Інженерів інж. Р. Баранський, д-р Вол. Білозор від Братства УСС. Після вечері до пізньої ночі, згл. вчасного ранку відбувалися наради комісій: номінаційної, резолюційної, статутово-організаційної, виховної, таборової, господарської та для справ Пластприяту. В неділю, 24-го березня, учасники з'їзду взяли участь у Службі Божій яку відправив пл. сен. всч. о. Богдан Смик та опісля продовжували пленарні наради включно з вибором нової Пластової Старшини і Крайової Пластової Ради і схваленням резолюцій. На голову Крайової Пластової Старшини обрано пл.сен. Юрія Ференцевича, на заступників голови пл. сен. Ольгу Кузьмович і пл. сен. Ярослава Бойдуника, на секретарку ст. пл. Любу Абрамюк, на крайову командантку пластунок ст. пл. Іванну Стойкевич, на крайового команданта пластунів ст. пл. Зенона Онуфрика, на діловода господарки пл. сен. Володимира Рака, на референта членських внесків пл сен. Остапа Винника та інж Романа Баранського на представника Пластприяту. Обрано також нову Крайову Пластову Раду, до якої ввійшли: пл. сен. Володимир Савчак — голова, пл. сеньйори Ярослав Падох, Оксана Ґенґало, Сергій Заполенко, Зенон Корчинський, Степан Чайківський Ярослав Кришталович та Ілля Карапінка — члени, і пл. сеньйори Омелян Лебедович і Роман Левицький — заступники. Наради закінчено в неділю, 24 березня о год. 2:30 по полудні схваленням відповідних резолюцій. Упродовж цих двох днів з'їзду Союзівка була всеціло „окупована" пластунами. Велика кількість учасників з'їзду, в цьому багато представників гуртків Пластприяту та численне старше пластунство, зацікавлене нарадами та їх діловий перебіг і дебати на актуальні виховні теми позначили ці два дні нарад найстаршої і найбільш заслуженої організації української молоді — Пласту.

БРАЗИЛІЯ ДОЗВОЛЯЄ НА ДЕМОНСТРАЦІЮ КОМУНІСТІВ ПРОТИ ЗДА

Ріо де Жанейро. — Бразилійський президент Хоао Гулярт, всупереч попереднім заявам деяких членів його уряду, дозволив на переведення в столиці Бразилії міжнародного комуністичного збіговища під провокаційним антиамериканським гаслом „Мир і свобода від світового поневолювання американським імперіялізмом". На той „конґрес" зголосили свою участь комуністичні партії з 75 країн, між ними й Совєтського Союзу та комуністичного Китаю. З СССР прибуде член Верховного Совєту Ванда Васілевська. Обурливе є тому рішенні лівого бразилійського президента є те, що саме тепер перебуває у Вашинґтоні бразилійська делеґація яка старається за нову позику від ЗДА у висоті 500 мільйонів дол. та за відсунення платностей на рахунок старого бразилійського довгу в ЗДА на півтори більйона дол. Хоча американський Уряд заявив був супроти тих нових бразилійських старань прихильне становище, проте дозвіл Бразилією на використання її територй для антиамериканської наклепницької пропаґанди викличе напевне спротив збоку Конґресу — коментують американські газети. Комуністичне збіговище мало розпочатись в понеділок 25 ц. м. і тривати повний тиждень з тим, що на суботу проєктується прийняття резолюції з таврування американського „імперіялізму" та з прославлюванням Куби Фіделя Кастра. Ця комуністична демонстрація є ніби-то відповіддю на минулотижневу конференцію президента Кеннеді з шістьма президентами середньо - американських країн, де прийнято постанови про потребу економічного піднесення латино - американських країн та більшого спротиву підривно - революційній комуністичній роботі з Куби. Консервативні губернатори бразилійських провінцій Ріо де Жанейро і Сао Паольо заявили, що вони зорко стежитимуть за учасниками комуністичного збіговища і негайно інґеруватимуть, якщо комуністи не будуть строго притримуватись бразилійських законів. Офіційно бразилійський уряд заявив, що він не буде „втручатись" до комуністичного конґресу, поки він буде оберігати себе в законних рямцях. Речник американської амбасади в Бразилії висловився легковажно про те збіговище передбачуючи його невдачу. Він звернув увагу, що деякі комуністичні і комуно - поплентацькі „проміненти", як британський філософ Бертранд Рассел і кол. мехіканський президент Лязаро Ґарденас відкликали заповіджений приїзд. Найбільших комуністичних головачів сподіваються в Ріо де Жанейро щойно в половині цього тижня, — це вказує теж на те, що ініціяторам і аранжерам того збіговища не залежать на нічому більше, як тільки на кінцевому проголошенні антиамериканської заяви.

Окремий Президентів Комітет рекомендує зменшити закордонну допомогу

Вашинґтон. — Окремий Президентів Комітет, очолюваний емеритованим генералом Л. Д. Клеєм закінчив свою працю і в своєму звіті рекомендує значно зменшити закордонну допомогу. І так цю допомогу мали б зменшити у фінансовому році, що почнеться 1-го липня 1963 р., на $1.5 більйона із запропонованих Президентом $ 4.9 більйонів. Допомога в цьому фінансовому році, що скінчиться 30-го червня ц. р. мала б бути зредукована на приблизно $500 мільйонів, це значить, на коло 13 відсотків із загальної суми, ухваленої в минулому році на $3.9 більйона. Цей Комітет покликав був до життя президент Кеннеді 10-го грудня 1962-го року. ЗДА від закінчення 2-ої світової війни видали на допомогу закордонним країнам коло $100 більйонів. Єдиний член Комітету, голова Американської Федерації Праці-Конґресу Індустрійних Організацій Джордж Міні був проти зменшування закордонної допомоги. Генерал Л. Клей заявив, що він був здивованим, коли довідався, скільки то держав дістає американську допомогу; як багато деякі держави дістають, і що дістають гроші від Америки ті держави, які економічно дуже добре стоять. Після звіту Комітету генерала Клея немає найменшої надії на те, щоб Президент дістав від Конґресу $ 4.9 більйонів на закордонну допомогу, бо Конґрес напевно значно зменшить ту суму.

Історія пам'ятників Шевченкові — темою конференції УВАН у ЗДА

Ню Йорк. — Історії змагань за пам'ятники Шевченкові була присвячена пленарна конференція Української Вільної Академії Наук у ЗДА, що відбулася тут в неділю, 24-го березня, у виповненій публікою великій залі Академії. Юрій Лавріненко у стислій формі окреслив явища т. зв. Шевченківського руху, що досяг свого апогею в рр. 1911-1914. Історія боротьби за пам'ятники Шевченкові з міжнародними конкурсами була висвітлена в доповіді Є. Блакитного і В. Павловського та проілюстрована відповідною виставкою. На гостру критику доповідачами наслідків сучасного конкурсу на пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні відповідали члени жюрі того конкурсу, професори Д. Горняткевич і Г. Костюк. Окреме зацікавлення викликала доповідь проф. В. Міяковського про унікальний Шевченків „Кобзар" з 1860-го року з поправками Шевченка.

Вшанували пам'ять Т. Шевченка і М. Лисенка в Бруклині

Бруклин. — У неділю 24-го березня ц. р. в залі Українського Народного Дому відзначено тут академією пам'ять Тараса Шевченка і Миколи Лисенка. Програма розпочалась американським гимном у виконанні Ст. Галася. Хор церкви св. Духа під диригентурою Л. Рейнаровича проспівав „Заповіт", а о. декан В. Андрушків виголосив вступне слово. З святочною доповіддю виступив ред. В. Давиденко. Ст. юначка СУМА Д. Костик продеклямувала „Сон", група ЮСУМА виступила з рецитацією „Пророка України". Далі хор виконав „Думи", „Світе тихий", уривки з „Назара Стодолі" — сольо К. Венгрин-Колянківська (виконано уперше в ЗДА). Фортепіянове сольо — Б. Дзьобо. В другій частині програми ст. юначки СУМА продеклямували „Твій дух між нами". ст. юначка СУМА Ю. Рибіцька відрецитувала уривок з „Посланія", а кол. солістка Львівської опери К. Венгрин-Колянківська проспівала „Ой одна я одна", „Ой три шляхи широкії", „Утоптала стежечку", а також в дуеті з Л. Рейнаровичем виконала пісню „Любіть Україну". В. Сметанюк продеклямував уривок з „Кавказу". Наприкінці ст. юначка М. Кінь продеклямувала уривок з поеми „До Основ'яненка", а шкільна молодь інсценізувала „Розриту могилу". Підготовою деклямацій і інсценізацій, виконаних юними сумівцями, займався п. Босак. Громадянство взяло численну участь в академії.

ТІЛЬКИ ВИЗВОЛЕННЯ ПОНЕВОЛЕНИХ ТА ПОВНИЙ РОЗВАЛ МОСКОВСЬКОЇ ІМПЕРІЇ МОЖУТЬ ВРЯТУВАТИ СВІТ ВІД ЗАГИБЕЛІ — ТВЕРДИТЬ ГОЛОВА АБН ЯР. СТЕЦЬКО

Джерзі Сиτі. — Тільки відновлення суверенної і соборної Української Держави та визволення всіх поневолених націй і повний розвал московської імперії, а не компроміси та хитрощі „співіснування" можуть врятувати світ від заглади — твердив Ярослав Стецько, б. прем'єр правління проголошеного в червні 1941-го року Української Держави і теперішній голова Центального Комітету Антибольшевицького Бльоку Народів, у своїй двогодинній доповіді, виголошеній тут у в поважній частині заповненій великій залі Українського Народного Дому. Доповідь влаштував очолюваний п. Григорієм Бурою місцевий Відділ Організації Оборони Чотирьох Свобід України під протекторатом очолюваного п. Володимиром Біликом місцевого Відділу УККомітету. Гостя, що прибув на доповідь в товаристві голови Головної Управи ООЧСУ мґра Євгена

Ярослав Стецько

(Закінчення на стор. 3-ій)

Відпроваджено на вічний спочинок сл. п. Марію Мірчукову

Ню Бронсвік, Н. Дж. — В середу 20 березня 1963 р. померла тут бл. п. Марія Мірчукова, дружина сл. п. проф. д-ра Івана Мірчука, ректора Українського Вільного Університету. В п'ятницю, 22 березня 1963 р. о год. 8-ій веч. місцевий парох о. Василь Танчак відправив Парастас і панахиду за спокій душі бл. п. Марії Мірчук. Після панахиди прощали Покійну на вічний спочинок — проф. д-р В. Стецюк від Професорської Колеґії Українського Вільного Університету в Мюнхені, до якої належала Покійна, як викладач англійської мови і літератури, д-р Микола Ценко від трьох тисячної громади кол. українського табору в Байройті, що їх Покійна допомогла врятувати перед насильною репатріяцією, та пані Софія Олесницька від колишніх товаришок та знайомих покійної з Відня, передаючи жмутку споминів з життя невеличкої української громади у Відні. В суботу, 23-го березня 1963 відбувся похорон сл. п. Марії Мірчук з української греко - католицької церкви Різдва Пречистої Діви Марії в Ню Бронсвик на місцевий цвинтар св. Петра. Тут над гробом прощав Покійну проф. д-р О. Андрушків від Делеґатури УВУ та Т-ва Прихильників Українського Вільного Університету у ЗДА.

Хор „Думка" візьме участь у концерті в честь М. Лисенка в Гартфорді

Гартфорд. — Українці Гартфорду і стейту Коннектикат звеличають пам'ять великого композитора „Батька української музики" Миколи В. Лисенка, в 50-річчя його смерти, в неділю, 31-го березня ц. р. — Відділ УККА в Гартфорді почав інтенсивну підготовку до величавого, святочного концерту, в якім виступить запрошений хор „Думка з Ню Йорку з виконанням найкращих творів Лисенка, при участі солістів О. Зам'ятої і А. Добрянського, під диригентурою І. Задорожного, при форт. акомпаніяменті Р. Стецури і А. Берника. Святочну промову виголосить диригент Укр. Нац. Хору в Гартфорді О. Пришляк. Хор „Думка" з нагоди гостинного Концерту в Гартфорді відвідає Катедру св. Йосифа, одну із найбільш модерних святинь Америки, якої архітектом був член хору „Думка" інж. Аполінарій Осадца.

У цім святі в честь нашого великого музика заповідають свою участь українське духовенство і громадянство стейту Коннектикат і з Ню Інґленду — Концерт відбудеться у великій авдиторії „Балклей", в Гартфорді, при 470 Мейпл Евню, о год. 4-ій по пол. Програма Концерту буде оголошена в укр. пресі.

УВАН вшанувала 100-річчя народин В. І. Вернадського

Ню Йорк. — В суботу 23-го березня ц. р. відбулась пленарна конференція Української Вільної Академії Наук, присвячена пам'яті В. І. Вернадського, першого президента Української Академії Наук, заснованої в Києві в 1918 р. З доручення Президії д-р Л. Соневицький відкрив конференцію і привітав її від неприявного проф. О. Архимовича. Видатний американський учений, керівник департаменту мінералогії в Музеї Природознавства й професор Колюмбійського університету, д-р Бріян Месон, зробив доповідь про Вернадського, як ученого, підкресливши його вплив на розвиток науки на Заході. Л. А. Дражевська говорила про І. В. Вернадського, як про першого президента УАН, а д-р Левко Чикаленко поділився спогадами про Вирнадського. На конференції була виставка оригінальних листів В. І. Вернадського з рр. 1924-1926 та інших історично-наукових матеріялів.

Західня Німеччина вірна НАТО й ЗДА, але й підтримує союз з Францією

Вашинґтон. — Колишній міністер закордонних справ Західньої Німеччини, д-р Гайнріх фон Брентано, тепер лідер керівної Християнсько-демократичної партії в парляменті, перевів в другій половині минулого тижня триденні наради у Вашинґтоні, завершені конференцією у президента Кеннеді в мин. п'ятницю. Бентано нараджувався також з державним секретарем Діном Раском, секретарем оборони Робертом Мек-Намарою, склав заяву на тайному засіданні конґресової Комісії для закордонних справ та промовляв на прийнятті в його честь у Клюбі Крайової Преси у Вашинґтоні. Він заявив з цілим притиском, що Західня Німеччина тепер, як і раніше, вважає стрижнем своєї закордонної політики членство в НАТО та союз із ЗДА та що її пакт приязни з Францією не послаблює цього становища, а радше ще скріплює. Він запевняв, що Західня Німеччина вживатиме всіх заходів, щоб допустити Британію до Спільного Господарського Ринку.

У Вашинґтоні починаються нові переговори з СССР про Берлін

Вашинґтон. — На вівторок, 26-го березня ц. р. призначено першу розмову державного секретаря Діна Раска з совєтським амбасадором Анатолієм Добриніним про Берлін. Це продовжування давніх „інформаційних" розмов, для ствердження, чи існує плятформа для поведення вже формальних ділових переговорів. Як подає речник Державного Департаменту, Лінколн Вайт, дату цієї розмови в новій турі американсько-совєтських контактів у справі Берліну устійнено після повороту Раска з Сан Хозе, куди він їздив з през. Кеннеді. Ані американські, ані західньо-німецькі керівні чинники не роблять собі великих надій на успіх з отих нових розмов, бо Совєти не сказали нічого, що вказувало б на їх дійсне бажання дійти в цій справі до конструктивної розв'язки, яка брала б під увагу засадниче становище Заходу.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** вибрав 58-річного фізика д-ра Ліленда Дж. Гейворта на директора Крайової Наукової Фундації. Д-р Гейворт є членом Комісії Атомової Енерґії, і це місце має зайняти д-р Джералд Тейп, який тепер є президентом Інкорпорації Ассошіейтед Юніверсітіс.

● **21-го березня** о год. 3.20 по півночі почалася на північній півкулі астрономічна весна, бо тоді саме було так зване весняне рівнодення, і сонце стояло над рівником. Але в районі Ню Йорку зима ще була не вступилася і падав дрібненький сніжок, який негайно топився. Холодна погода і сильний вітер не вказували на перший день весни.

● **Державна монетарня** нарікає на те, що не може викарбувати потрібного числа монет, хоч в 1962-му році вибили 3.4 мільйона монет, вартости одного цента, п'ятьох центів та інших срібних монет. Прикінці минулого року було в ЗДА монет вартости на $ 2.4 більйона, і на кожного американського громадянина випадало по долярів 12.75 монет.

● **Большевицька преса** скаржиться, що американські військові літаки та воєнні кораблі „нападують" совєтські кораблі на Карибському морі. Конкретно, часопис „Водний транспорт" повідомив, що в минулу п'ятницю американський стежний корабель плив впродовж півтори години слідами совєтського корабля „Станіславскій". Американська фреґата ескортувала совєтський корабель „Марія Улянова", а на Тихому океані американський військовий літак кількакратно перелетів над кораблем „Міхаіл Фрунзе".

У СВІТІ

● **В Мадриді** поліція побила американського пресового фотографа, який робив знімки з вуличного заколоту, що стався у зв'язку з продажжю на вулиці гарячих ковбасок. Така велика юрба кинулась купувати ковбаски, що прийшло до бійки.

● **У Парижі** настала в минулу середу несподівано 4-годинна темрява внаслідку демонстраційного страйку робітників місцевої елекстрівні. Вулиці, ресторани, крамниці залягли в пітьмі, а зелектризована підземна та підміська залізниця зупинили рух.

● **ЗДА й Совєти погодились** на переговорах в Римі, щоб спільно переводити студії над атмосферичними змінами і для цієї цілі висилати у всесвіт спільні штучні сателіти. Внаслідку таких студій можна б спільно визначувати погоду в різних частинах світу.

● **У Зерматті**, славетньому лещетарському осередку в Швайцарії, ствержено під кінець минулого тижня 20 випадків тифу. Вони сталися здебільша між англійськими туристами. Швайцарські власті завели негайно цілу низку суворих санітарних заходів.

● **З Англії на острів Трістан да Кунга** на Південному Атлянтику від'їхали 200 мешканців того самітного острова, евакуовані відтіль два роки тому під час тамошнього землетрусу й загрози, що цілий острів пірне в океан. Ці мешканці відлюдного острова, що їх предки прибули були з Англії, від'їхали з щасливі, що можуть покинути країну, в якій стрінули тільки вічну погоню за грішми, грошові турботи, холод і такий гамір від авт, автобусів і потягів, до якого ніяк не могли привикнути.

● **Поки колишню іранську королеву Сораю** заанґажовано до італійської фільмової компанії, — зроблено з нею пробні малі дії на чорній і кольоровій стрічках. Даний фільмовий продуцент, який „відкрив" Сораю, твердить, що вона дуже фотогенічна та що вміє дуже природно поводитись у світлі рефлекторів та повинуватись вказівкам.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Демонстрація рішучости

Президент Кеннеді, говорячи на останній пресовій конференції в минулий четвер про пляни своїх цьогорічних подорожей за межами ЗДА, заявив, що „бере на увагу" відвідання Західнього Берліну у зв'язку з поїздкою до Західньої Німеччини. Ця вістка напевно стала сенсацією і джерелом великої радости для двох мільйонів мешканців того міста, яке від кінця останньої війни безперервно є одним із головних предметів холодної війни, одним з найбільш запальних пунктів міжнародної ситуації. Відємо, що цей стан прийшов внаслідок непередуманого, нещасливого поділу Німеччини на 4 окупаційні зони з таким накресленням їх границь, що Берлін, з окремим 4-зональним статусом, опинився за залізною завісою. Коли Москва перетворила ту зону в „суверенну Німецьку Демократичну Республіку", а східню частину Берліну — в її столицю, то Західній Берлін став островом серед комуністичного моря. Збудований уліті 1961-го року внутрішній мур в тому місті збільшив напруження в ньому і підніс його міжнародне значення.

Подорож американського президента до Західнього Берліну не може мати іншого політичного змісту, як тільки задемонстрування рішення З'єдинених Держав боронити волю того міста. Намагання Москви витиснути західні держави із Західнього Берліну і приєднати те місто цілком до комуністичної Східньої Німеччини знайшло вираз в ультиматумі Хрущова з листопада 1958-го року до трьох західніх великодержав — забрати свої військові залоги з Берліну, який мав би дістати статус зневтралізованого і здемілітаризованого „вільного міста". Західні держави відкинули той ультиматум і не піддались большевицькому шантажеві. Минулоосінній виступ Америки у справі совєтських ракет на Кубі переконав Москву, що ЗДА готові за деякі справи воювати. Багатократно повторювані заяви ЗДА, Британії і Франції, що їхня „приявність" у Західньому Берліні не може бути предметом дискусії, і що так само Захід не відступить від принципу вільної комунікації Західнього Берліну із Заходом, переконали Хрущова, що викинути альянтські залоги з Берліну можна хіба тільки війною, і то війною не льокального, а таки ґльобального характеру, з найсумнішими перспективами для комунізму.

Тому Хрущов перестав говорити про відкликання із Західнього Берліні західніх залог, а заговорив про „прапор Об'єднаних Націй" над цим містом, замість теперішнього „прапора НАТО". Що це значило б на практиці: чи це означало б фактичне залишення „статусу кво", чи доповнення теперішнього американсько - британсько - французького війська ще якимись невтральними частинами, чи Москва хоче додати туди ще й свою військову частину? І що, властиво, значить обіцянка Хрущова „ґарантувати" Західньому Берлінові волю? Все це має вияснити нова серія інформаційних розмов, яка почнеться в найближчих днях.

Відвідини президента Кеннеді в Західньому Берліні не змінять ненормальної ситуації того міста і не зліквідують міжнародної кризи з того приводу. Але вони задемонструють ще раз, понад усякий сумнів, безнадійність совєтського пляну поширити й на Західній Берлін сферу комуністичних впливів шляхом „мирного співіснування". Тому ця подорож Кеннеді автоматично стане політичною антисовєтською демонстрацією. Вона скріпить німецький спротив як погрозам, так і залицянкам Вальтера Ульбрихта, вона піднесе в очах німців і цілого світу престиж Америки, як оборонця волі не тільки над Атлантиком, але й над Шпре. Маленька залога у Західньому Берліні є тільки символом західньої потуги, як і символом волі став Західній Берлін. Приявність Кеннеді в Берліні матиме теж символічне значення. Та це власне ті моральні „імпондерабілія", які сильніші за найбільше число дивізій.

Нахабність московської аґентури

Комуністичну партію ЗДА визнано, як відомо, аґентурною організацією. Сталося це після основного розгляду всіх ділянок і виявів діяльности цієї партії, провід якої мав можливість протягом довгих років заперечувати це рішення всіма леґальними засобами. У розгляді цієї справи Конгрес ЗДА і суди керувалися якнайбільшою об'єктивністю, посуненою іноді до крайніх меж толеранції, і провідників компартії трактовано в усьому згідно з Конституцією ЗДА і американськими законами.

Не зважаючи на все це, американські комуністи і їх провід не перестають представляти себе, як жертви „капіталістичного ладу", як мучеників, переслідуваних за оборону громадських свобід і т .ін. Роблять це вони не тільки на сторінках легально видаваних у ЗДА часописів, але й в міжнародній комуністичній пресі. Заявляючи себе на словах льояльними громадянами ЗДА і навіть оборонцями їх Конституції, американські комуністи знеславлюють на всі лади свою ж власну батьківщину, дискримінують Уряд і його політику.

З цілим відром інвектив і знеславлень на адресу ЗДА виступили недавно, у зв'язку із заповідженою розправою в справі їх відклику в Апеляційному Суді, провідники американської компартії у московській „Правді", заповнюючи в числі з 17-го березня цього року цілу сторінку не тільки своїми статтями й заявами, але і антиамериканськими виступами різних чужоземних діячів. Надруковані на цій сторінці під шапкою „Комуністи — честь і совість трудової Америки, їх не зломлять ні цькування, ні переслідування" матеріяли такі перфідні, а то й злочинні у своїх тенденціях і висновках, що їх в кожній демократичній державі можна було б трактувати, як державну зраду. З того погляду цю сторінку в московській „Правді" варто було б перекласти й розповсюдити серед американських громадян, щоб вони знали, в якому світлі представляє американська компартія ЗДА перед опінією чужого світу. Абстрагуючи від таких фраз, як „ганебні поліційні дії" американського Уряду, закидів у придушуванні громадянської свободи і в порушуванні Департаментом Юстиції й судами „демократичних принципів судової процедури", — у надрукованих на цій сторінці статтях засуджується президента Кеннеді за його „піратські посягання на свободу морів і нічим невиправдане встрявання у внутрішні справи незалежних держав", представляється як надхненника і провідника „американських мілітаристів, які готують злочин проти людства" і т. ін. Що більше, поряд із виступами головачів американської компартії, на цій же сторінці вміщено виступи різних совєтських і „народнодемократичних" академіків та правників із обвинуваченнями ЗДА в „драконівській системі судівництва", в „судовому лінчуванні ідей демократії і свободи". Вироки американських судів визначається в цих матеріялах, як „акти самоволі", „ганебні присуди" і. т. ін. Надруковано все це в органі тієї партії, яка кривавим терором, масакрами й репресіями знищила всі інші політичні партії на терені колишньої царської Росії та позбавила поневолених нею людей усіх громадянських прав. І найголовніше — виступають з такими інвективами й наклепами люди, які хочуть зробити те саме у ЗДА.

РОБІТНИКИ І ПРАЦЕДАВЦІ В 1963 РОЦІ

Недавні і теперішні страйки свідчать про те, що недобре діється на фронті праці, і що треба б усім заінтересованим ростом економіки та добробуту в цій країні, отже провідникам робітничих організацій, провідним діячам промислу, урядові та громадянству, більше поцікавитися справою взаємин між світом праці і світом капіталу.

В комуністичних, владою контрольованих країнах немає проблеми безробіття та страйків, бо там робітництво мусить задовольнятися тим, що йому держава дає. В країнах неконтрольованого господарства, де економіка розвивається на базі вільної конкуренції, час від часу треба відновлювати трудові договори між робітниками та працедавцями, і коли до визначеного реченця вони не осягають порозуміння, справа вирішується страйками.

Звичайно причинами страйків є вимоги кращої матеріяльної винагороди за працю: підвищення платні, збільшення числа днів вакацій, справа добродійних фондів. Але віднедавна з'явилась ще одна, дуже важлива причина для страйків, пов'язана з автоматизацією, внаслідок якої багато робітників втрачають працю тому, що її виконує машина.

І так, у спорі портових вантажників із власниками кораблів, який спричинив 34-денний страйк у всіх портах на сході ЗДА і приніс $800 000 000 матеріяльних втрат робітникам і працедавцям, найважливішу ролю грала справа механізації праці. Про страйк друкарів 9-ох часописів в Ню Йорку, що триває понад 3 місяці, дошкуляючи не лише тим, що зв'язані з тими часописами, але й всьому 8-мільйоновому місту, — можна сказати, що і в ньому грає ролю автоматизація праці, яка загрожує зменшити число друкарів до одної десятої, коли її повністю здійснити.

Справа автоматизації — найголовніший пункт спору між залізничниками і залізничими компаніями. На залізницях такий стан, що й досі там „затруднюють" такі категорії робітників, яких зовсім не треба, як, от наприклад, палячі, праця яких непотрібна на електрифікованих залізницях. Найвищий Суд ЗДА недавно дозволив залізничим компаніям зліквідувати понад 65 000 непотрібних робітних позицій, що заощадить цим компаніям коло — $600 000 000 річно. Але спілки залізничників не радо на це погодяться, і тому в найближчих місяцях можливий страйк в цьому комунікаційному секторі.

Загострює ситуацію ще й те, що тепер старшому робітникові щораз тяжче дістати працю. І тому так завзято робітничі організації борються проти механізації виробництва, у висліді якої люди втрачають працю.

Спори між робітниками та працедавцями полагоджується, як згадано вище, у взаємних переговорах. Коли ж обидві сторони не можуть самі договоритись, тоді приходить до голосу державна агенція при Департаменті Проці, так звана Служба Посередництва. Деколи в ці спори втручається секретар праці, як це робив Артур Голдберг, що є тепер членом Найвищого Суду ЗДА, або як пробує робити теперішній секретар праці Віллард Вірц.

Дехто вважає, що Уряд занадто часто вмішується в спори між робітниками та працедавцями, і це, мовляв, заохочує їх здаватися на урядову допомогу там, де вони самі повинні полагоджувати справи.

Можна вказувати на те, що система полагоджування спорів між робітниками та працедавцями не завжди діє доцільно та справедливо, коли дивитися на цю проблему із становища економіки країни та добра широкого кола споживачів. Але кожний мусить признати, що система добровільних переговорів найкраще розв'язує справу розподілу зисків між затрудненими та працедавцями.

Треба признати, що вплив Уряду на вирішування непорозумінь в світі праці останнім часом дуже збільшився. Президент Кеннеді в 1961-му році покликав до життя окремий Дорадчий Комітет, зложений з представників робітництва, промисловців і громадянства, який має вирішувати дразливі питання.

У січні 1962-го року Президент звернувся до робітників і працедавців із закликом не домагатися більших платень і не підвищувати цін на товари, щоб тим самим не збільшувати інфляційного тиску і не знецінювати доляра. Згідно з пропозицією Президента зріст платень не повинен перевищувати 3% річно, бо на стільки ж пересічно зростає економіка ЗДА. Але ця гранична 3-відсоткова підвишка платень може бути деколи перешкодою для справедливої децизії, бо часом робітники не хочуть погодитися на оправдану меншу підвишку, а працедавці не хочуть піти поза 3 %, хоч їхні прибутки на це дозволяли б.

Уряд старається, як ми вже згадували, за допомогою своїх посередників впливати на вирішування спорів між робітниками і працедавцями. Але при цьому він зовсім не бажає обмежувати їх у їхніх правах визначати умови праці.

Журналіст Стерлінг Ф. Грін гадає, що цього року Конґрес не схвалить нового закону, який дозволяв би Урядові гостріше виступати в справі страйків, що гальмують ріст економіки країни. Правда, секретар праці Вірц недавно сказав, що у випадках, коли самі робітники і працедавці не можуть розв'язати своїх проблем, мусить діяти громадянство, тобто — Конґрес повинен ухвалити новий закон в тому напрямку.

Досі Кеннеді ні разу не згадував про якийсь новий законопроєкт в цій справі. Але що станеться в 1964-му році, коли треба буде укладати новий трудовий контракт в сталевій, автомобільній, нафтовій, летунській та інших важливих галузях індустрії — важко сказати. Закону Тафта - Гартлі не вистачає, як це недавно бачили ми на прикладі страйку портових вантажників.

Уряд мусітиме, можливо й проти своєї волі, запропонувати новий робітничий законопраєкт.

С. Гординський

ДО ПРОБЛЕМИ СОЦРЕАЛІЗМУ В МИСТЕЦТВІ УКРАЇНИ

(3)

Хтось із прихильників соцреалізму, прочитавши таке, може сказати: ви не хочете сприймати реалістичного мистецтва тому, що воно революційне! Зовсім не те. Ми сучасного українського совєтського мистецтва революційним ніяк не уважаємо. Воно для нас консервативне, назадницьке. Проте, з низького стану сучасного мистецтва в Україні ми ніяк не злорадіємо. Воно на світовому мистецькому форумі сьогодні просто не числиться. Але це неправда, що ми не признаватимемо революційного мистецтва, якщо в ньому будуть справді якісь елементи мистецтва. Наприклад, великим внеском у світове мистецтво є творчість таких мехіканських мистців, як Рівера, Орозко чи Сікейрос. Всі вони члени комуністичної партії, але вони ніколи не залишатися позаду проблем загальносвітового мистецтва — конструктивізму, експресіонізму, надреалізму, монументалізму. Мистецтво, створене ними, на сто відсотків національне своєю мехіканською формою і змістом, а водночас воно стало світовим своїми загальномистецькими проблемами, які тривожили і Пікассо, і Брака, і Архипенка, і Бойчука, і Петрицького і Ковжуна. Українське мистецтво наприкінці 20-их років могло стати таким самим глибоким і інтернаціонально визнаним, як і мистецтво мехіканське, коли б його не підрізала в самому корені глупота політичних керівників тогочасної підсовєтської України. Але мехіканські мистці творили у вільних умовах демократії, тієї справжньої, і вони могли висловити себе вповні, що було заборонене мистцям українським.

В цьому нашому огляді теперішньої мистецької ситуації в Україні ми зумисне намагалися залишити набоці поодиноких українських мистців і не називали імен сучасників. Ніколи нам не прийшло б на думку заперечувати, що існують окремі цікаві мистці, що росте мистецька молодь. Проте, всі вони — тільки коліщатка одної системи, і вони мусять обертатися так, як їх накрутять. Факт, що, при наявності соток українських мистців в УССР, вони українського мистецтва на світовий форум не витягли і поняття „українське радянське мистецтво" є порожнім звуком, або, в кращому випадку (чи таки справді „кращому"?) — дочіпкою до мистецтва російського. Цей останній випадок мали ми змогу спостерігати на всіх без вийнятку закордонних виставах совєтського мистецтва, згадуваних на початку цієї статті. Пригадаємо, що в рр. 1928 і 1930 на венеційській Б'єннале були ще окремі відділи українського мистецтва і в каталогу воно теж було виділене окремо, як мистецтво УССР. Та й не тільки те, — це не було чисто формальне виділення, а те мистецтво мало свій власний, самобутній характер, свою мистецьку неповторність, свою культуру, що все разом заставляло мистецьку критику про те мистецтво говорити. Сьогодні на мистецтво УССР ніхто найменшої уваги не звертає, бо й кому ж потрібні твори з другої руки, що наслідують уже давно зроблене?

Рубець завіси, що прикривала підневільні умови українського мистецтва, відкрив на 22 з'їзді КПСС перший секретар тієї партії на Україну — М. Підгорний. Він, між іншим, згадав, що один із попередніх генерал - губернаторів України, Л. Каґанович (до речі, в Большой Советской Енциклопедії вичислений між „мистецтвознавцями"!), викликав до себе різних українських мистців і наказував їм переробляти вже намальовані картини та домальовувати його особу... Над тими, хто не корився, казав Подгорний, він „знущався". Справа не в тому, що такі факти мали місце, а в тому, що тодішня мистецька критика і самі мистці уважали чи мусіли уважати таке нахабне втручання в справи мистецтва річчю нормальною та ще й хвалилися, що, мовляв, держава дає їм, мистцям, справжні і ніде небачені умови для творчости!... Завдяки цьому, мовляв, українське мистецтво, як і все совєтське, стало найпередовішим у світі... Чи ж треба з нашого боку казати, що в атмосфері такої забріханости тільки вийнятково могли постати нечисленні твори справжньої мистецької вартости?

Перед мистцями в Україні довга і затяжна боротьба за мистецьку культуру, яка належить більше до категорії духової, ніж матеріяльної. Справи її не будуть розв'язані ні мільйоновими замовленнями, ні виробничими методами[4], ні найвищою професійною майстерністю (якої можна навчитися), ні перестрибуванням від одної тематики до іншої, ні найкращим наслідуванням клясиків, та ще й російських, яких ми самі колись учили малювати. З усією різкістю постає знову проблема стилевої самобутности, що випливатиме з українського світогляду і традицій. Без цього ніякі, навіть найкраще намальовані мотиви соняшної України, її люди за працею чи спочинком, її будівництво і т. д., не викличуть зацікавлення більшого, як добра кольорова фотографія або фільм. Не допоможуть тут також найвигадливіші підписи під творами, бо, наприклад, „Телята з племінного колгоспу Новий Світ"[5] можуть належати до сфери господарства, тваринництва, ветеринарії, навіть расизму, але ця назва ніяк не реґабілітуватиме мистецтва, критерії якого зовсім інші.

Завдання запевнити більш-менш природний розвиток українського мистецтва здійснюють, при всіх своїх обмежених спромогах, українські мистці у вільному світі. В їх творчості можна не одне критикувати, але годі заперечити, що вони виконують ту важливу і незаступну роботу, без якої культура нації буде ожебрачена. Бо, щоб бути повноцінною, культура кожної нації мусить розвиватися не тільки горизонтально, а й вертикально, а право до цього останнього українському мистецтву в теперішній Україні відібрано — один з найбільших доказів її колоніяльної залежности.

[4] Типове оголошення львівського „Укоопхудожника": „Виконуємо замовлення на оригінальні картини і копії з картин на революційні, батальні і побутові теми, на теми дальшого розвитку народного господарства СРСР, а також портрети вождів за затвердженими еталонами"...

[5] Назва пастелі В. Г. Авєріна в альбомі „Українська радянська графіка", Київ, 1958.

ГОЛОС ЧИТАЧА

Про відкриття пам'ятника Т. Шевченкові

На початку року в кількох числах „Свободи" (зокрема в англомовному тижневику з 26 січня ц. р.) та в українських радіопередачах „Голосу Америки" подано відомості про готування американських українців до двох великих подій, кожна з яких припадає на весну 1964-го року. Маємо на увазі відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у столиці країни і відкриття Світової Виставки в Ню Йорку.

Обидві ці події, хоч цілком по-різному мусять залишити глибокий відбиток на духовому обличчі сучасного, а може й майбутнього покоління нашої спільноти в цілому світі. Наступний, 1964-ий рік — 150-та річниця з дня народження нашого Пророка — мусить стати роком загальної мобілізації українців всього вільного світу для рішучої боротьби проти зазіхань комуно - московських мракобісів на життя української нації. Наші зусилля в цьому напрямку мусять бути багатократно збільшені. Комуно-російський колоніялізм, найбрутальніший з колоніялізмів, будь-коли практикованих на землі, мусить стати нестерпним остюком докору на сумлінні кожного державного діяча і кожного громадянина в країнах вільного світу.

З пресових повідомлень ще не цілком ясно, в якій мірі Комітет Пам'ятника Шевченкові та Комітет Світової Виставки координують свою підготовчу працю. І чи газетні повідомлення про намічене відкриття пам'ятника Шевченкові весною 1964-го року узалежнені від березневих дат народження і смерти Поета, чи від дати відкриття Світової Виставки в Ню Йорку 24-го квітня 1964-го року, чи від якихось інших невідомих ширше причин (як, наприклад, започаткування сесій Конгресу у Вашингтоні, пляноване відкриття пам'ятника Шевченкові у Москві і ін.)

Хоч як важливі всі ці причини, нам, одначе, здається, що весна не була б відповідним часом для урочистого відкриття пам'ятника Кобзареві. І це тому, що тисячі, а може й десятки тисяч американських та канадійських українців, які мешкають у великих віддалях від Вашингтону, були б просто фізично позбавлені можливости взяти участь у цій всеукраїнській події.

З цього погляду найкращим часом для відкриття пам'ятника Шевченкові були б літні місяці: липень і серпень. Протягом цих місяців вся шкільна дітвора та студіююча молодь [переважна більшість працюючих батьків мають вакації] тому мали б досить вільного часу навіть для далекої подорожі.

При цій нагоді ми хотіли б висловити кілька думок-побажань про шляхи осягнення глибокого й довготривалого національно - виховного впливу від заслуженого тріюмфального вступу бронзової постаті нашого Поета на землю Вашингтона, велич якого була така зрозуміла і близька для нього.

Треба докласти всіх зусиль, щоб враження від цього свята не залишились у межах самої столиці, а були утривалені й поширені у формі науково - літературних та мистецьких видань і виробів, які кожен міг би придбати, щоб пізніше мати змогу не тільки оповісти, але й проілюструвати своїм землякам, сусідам та співробітникам характер та значення історичної події відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові.

Маємо тут на увазі відповідно зредаґовану і розкішно ілюстровану інформативну літературу про самого Поета-Борця, репродукції найкращих його картин, поштові та святкові листівки з портретом Шевченка на лицевій стороні і текстом його найактуальніших творів - мініятюр на звороті, поцінні бронзові та гіпсові моделі пам'ятника.

Видання спеціяльної марки державною поштою ЗДА, присвяченої Шевченкові, було б гідним увінчанням Шевченківського року. Коли б названі вище мистецькі видання і вироби могли бути приготовані заздалегідь, ми певні, що їх з радістю розкуплять присутні гості.

Я. Берест
Портленд, Ор.

Вол. Безушко

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ В ПОЕЗІЇ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

(2)

Жінка в творах Шевченка

Жінка знайшла палкого оборонця в особі Шевченка. Такі твори, як „Катерина", „Наймичка", належать до найкращих його поезій. В „Катерині" дочка вільного козака падає жертвою московського офіцера, і батьки проганяють її з дому. Вона, хоч пасивна натура, кінчить самогубством. В „Наймичці" покривджена дівчина живе для сина і виводить його в люди, відкидаючи допомогу кривдника.

Поет був дуже вразливий на жіночу красу, на що вказують такі слова його поезії з р. 1850:

І станом гнучим і красою
Пренепорочно-молодою
Старії очі веселю.
Дивлюся іноді, дивлюсь,
І чудно, мов перед святою,
Перед тобою помолюсь.
І жаль мені, старому, стане
Твоєї Божої краси.
Де з нею дінешся єси?
Хто коло тебе в світі стане
Святим хранителем твоїм?
І хто заступить? Хто укриє
Од зла людського в час
лихий?
Хто серце чистеє нагріє
Огнем любови? Хто такий?
Ти сирота, нема нікого,
Опріче праведного Бога.

Поет славив материнство:

У нашім раї на землі
Нічого кращого немає,
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малим.
Буває, іноді дивлюся,
Дивуюсь дивом, і печаль
Охватить душу; стане жаль
Мені її, і зажурюся
І перед нею помолюся,
Мов перед образом святим
Тієї матері святої,
Що в мир нам Бога
принесла...

Поет знав, що важким тягарем для дівчат є самітність, і цю самітність згадав у таких поезіях: „Ой одна я, одна" (1847), „Дівичії ночі" (1844), „Рано вранці" (1847), „Чого ти ходиш на могилу" (1847). У двох останніх туга дівчат за милим веде їх до гробу.

Є ще й інша сторінка жіноча в поезіях Шевченка. Ось мати на перешкоді в любові. Дочки полюбили бідних, та мати готовила їх за багатших: це в „Породила мене мати" (1848) і в „Мар'яні-черниці" (1841). В „Утопленій" (1841-1860) мати топить дочку, заздрячи її красі і любові.

Є злі люди на світі

Поет стверджує, що такі люди є. Чи злі люди такими родяться, чи стають такими, про це в поета не сказано нічого. В „Сні" (1844) читаємо:

А той нишком у куточку
Гострить ніж на брата.
А той, тихий та тверезий,
Богобоязливий,
Як кішечка, підкрадеться,
Вижде нещасливий
У тебе час та й запустить
Пазурі в печінки, —
І не благай: не вимолять
Ні діти, ні жінка.

Свої думки про лихих людей висловлює поет і в такій поезії:

Не так тії вороги,
Як добрії люди —
І окрадуть жалкуючи,
Плачучи осудять,
І попросять тебе в хату,
І будуть вітати
І питать тебе про тебе,
Щоб потім сміятись,
Щоб з тебе сміятись,
Щоб тебе добити...
А ці добрі люди
Найдуть тебе всюди,
І на тім світі, добряги,
Тебе не забудуть. (1848)

В поезії „Титарівна" (1848) парубок Микита топить власну дитину в криниці і доводить до того, що громада закопує її матір живцем у землю. Історія „москаля" — вояка Максима — це історія людської злоби і заздрости, включно з його смертю. В „Москалевій криниці" з р. 1857 варнак спалив майно Максима і пізніше втопив його в криниці, що її той викопав для загального користування. Він сам себе називає дияволом, а свій рід виводить від Каїна.

В поезії „Подражаніє II псалму" читаємо:

Мій Боже милий, як то мало
Святих людей на світі стало.
Один на другого кують
Кайдани в серці. А словами,
Медоточивими устами
Цілуються і часу ждуть,
Чи швидко брата в домовині
З гостей на цвинтар
понесуть? (1859)

В „Осії Глава XIV" поет звертається до України:

Пророци своїм лукавим чадам,
Що пропадуть вони, лихі,
Що їх безчестіє, і зрада,
І криводушіє — огнем,
Кривавим, пламенним мечем
Нарізані на людських душах
. . . . (що їх)
Розпнуть, розірвуть,
розіпнуть,
І вашей кровію, собаки,
Собак напоять... (1859)

Так писав поет сто років тому. На жаль, ці слова ще й нині правдиві не малою мірою.

Події не заохочували Шевченка дорожити голосом громади, як це бачимо з таких його слів:

Нічого, друже, не журися!
В дулевину себе закуй,
Гарненько Богу помолися,
А на громаду хоч наплюй!
Вона капуста головата. (1849)

З великою силою слова Шевченко уявнив нелюдяність кріпосного ладу, як позбавлення свободи людини, її дармову працю, а також безвідповідальне зганьблювання найкращих дівчат — панами і їхніми синами. Вже у „Сні" (1844) поет писав:

То покритка попідтинню
З байстрям шкандибає, —
Батько й мати одцурались
Й чужі не приймають!
Старці навіть цураються!
А панич не знає:
З двадцятою, недоліток,
Душі пропиває!

Ми глибоко переживаємо недолю зганьблених дівчат у „Сліпій", „Сові", „Відьмі", „Княжні", „Марині", „Лілеї" і ін. В поезії „Із-за гаю сонце сходить" пан замикає парубка в льох, а його дівчину покриткою у світ пускає. В „Якби тобі довелось" парубок вилами просадив панича-недолітка за те, що той хотів знасилувати дівчину. Парубка запроторено на Сибір, але за ним пішла також дівчина, що її боронив парубок від панича. В поезії „Не спалося" (1847) два солдати жаліються, що їх пани віддали у військо, щоб розпорядитись їхніми дівчатами.

Найгірше те, що власні пани не кращі за чужих. Під маскою лібeрала, християнина криється таки звір. „Гірше ляха свої діти її (Україну) розпинають", писав поет у „Мертвим і живим". Поет закликав: „Розкуйтеся, братайтеся" — „Обніміте ж, брати мої, найменшого брата"; бажав, щоб стали вони людьми.

Олег Лисяк

БЕНКЕТ „СВОБОДИ" НА „ДОЛІШНЬОМУ КІНЦІ"

Нема найменшого сумніву, що Ню Йорк, (чи, радше, так звана „метрополітальна округа") — і Філядельфія, це щось таке, як „горішній, і долішній" кінець села в Старому Краю. Ніби, офіційної конкуренції нема — але, як Філядельфія збере більше грошей на УККА — то зараз „метрополітальна округа" (довга назва!), пробує перескочити „долішній кінець" у збірці на пам'ятник Шевченка... Вдарить „Тризуб" у копаному м'ячі „Мадярів", то зараз УСК — мусить лупнути „Греків"... Має Філядельфія своїх дебютанток на Балю Інженерів в Бенджемін Френклін готелю, то зараз Ню Йорк мусить мати аж двічі стільки, не лише на „Червоній Калині", але і на Балю Лікарів і Інженерів і то в Валдорф Асторії... Так вже воно йде, на хвалу української громади і на користь обом „кінцям" горішньому, і долішньому.

А тепер ми, ці з долішнього кінця — з Філядельфії, маємо шансу знову перескочити і обігнати „метрополітальну" округу: 31-го березня, на один день, перед 1-шим квітня, в нашій, заслуженій, старій і традиційній, галі на Френклині, яка чула і бачила вже стільки, — відзначатимемо ювілей „Свободи" — сімдесятирічний ювілей найстаршого українського щоденника на світі.

„Метрополітальні" комітети, (кажуть, що в них аж кишить від докторів, професорів і інженерів) — наразі ще валкують справу: як відзначити ювілей 70-річчя „Свободи" на Менгеттенському острові, — а ми, вже будемо мати наш ювілей і ювілейний бенкет, що може, заки там надумаються.

А чому галя Френклина, коли стільки наших імпрез емігрує в більше фешенебельні райони? А хоча б тому, що ця галя таки зв'язана з минулими роками нашого громадського життя більш, ніж яка інша. Тут, цією галею пройшов великий шмат українськоог життя в Америці, тут, на старому Френклині.

А позатим, Український Горожанський Клюб стоїть тепер сам одинокий серед „степів" Френклину — (всі старі хати побурені, зрівняні з землею) і лише Клюб стоїть як острів серед спокійного океану, Заблудити не можна...

Так, по правді, то маю трохи претенсій до „Свободи", що за скоро — (хотів сказати: старіється, — але ж „Свобода" жіночого роду, а котра жінка, колинебудь, і т. д...) отже, що „Свобода" трохи за скоро набирає — ...поважного віку.

Щойно, відзначували ми в нововибудованому будинку Українського Народного Дому в Джерзі Сити 65-річчя „Свободи" (дуже добре пам'ятаю цей вечір — якраз відбувся тоді перший в Ню Йорку виступ відбиванкового клюбу „Плай", а потім, зимової ночі, почав падати сніг, коли ми верталися з бенкету...

А тут, вже минуло п'ять свіжих років, вийшло черговиx коло 1,500 чисел „Свободи", не всі вже в живих з тих, що були на ювілею 65-річчя — ми вже маємо 70-річчя...

Треба використати оказію, коли „Свобода" приходить до нас з метрополії, щоб разом з нами відзначити важливу дату її існування. Приїде головний предсідник Й. Лисогір з гол. редактором А. Драганом — (буде нагода виплакати йому в камізолю всі жалі за спізнені дописи з „підприємств"!), будуть наші солісти, танцюристи, будуть видатні американські гості — (хто, то ще наразі таємниця — але сподівайтеся великих речей — бо союзовий рекордист Іван Одежинський пустив в рух свої конексії...).

Ну: очевидно, нема про що питати: ясне, що буде Микола Понеділок! Якже такий поважний бенкет міг би відбутися без нього? Що важніше, Микола не буде цим разом читати ніяких жалісних історій як на Дивізійному Бенкеті (його тоді ще боліла зламана нога), але прочитає щось таке смішне, що аж ювілятка — сімдесятирічна пані "Свобода" не лише всміхнеться, але мабуть зарегочеться!

Так, ми з „долішнього кінця" з Філядельфії почали перші ювілейний рік IУ Дивізії УНА, — випередимо Ню Йорк і цим разом. Пошануємо нашу кріпку ювілятку, „Свободу" і побажаємо їй, її добре заслужених літ — многих і благих!

В ДОСТОЙНІЙ СЛУЖБІ МЕЛЬПОМЕНІ

(В 10-річчя смерти В. Блавацького)

Вечір присвячений пам'яті Володимира Блавацького, відбувся у Фільдельфії 10 лютого заходом Літературно-Мистецького Клюбу. Його завданням було даючи мистецьку насолоду, дати ще й відновлений образ великого актора і режисера.

На мою думку, це пов'язання завдань робило „Вечір" незвичним і оригінальним, а рівночасно трудним до виконання. І тимбільший був його успіх, бо численна публіка слідкувала за ним з глибоким хвилюванням і покидала з направду незабутнім враженням. А була це вибаглива публіка,, не тільки місцева, але теж з українських осередків Ню Йорку, Ню Джерзі і Мериленду.

Поважний, академічний настрій увів своїм глибоко обдуманим вступним словом д-р Григор Лужницький, кол. літературний керівник і драматург театру „Заграва". Він поставив глядачам перед очі сильвету режисера і актора з великою індивідуальністю, мистця, шукача і промотора нових, модерних шляхів у драматичному мистецтві. Цей виступ дозволив й казав нам, глядачам, бачити усі дальші виступи неначе одуховлені генієм покійного режисера, неначе ще й тепер керовані його рукою.

До цього сприймання виступів, на мою думку, причинився теж особливо коментатор програми Олег Лисяк, теж близький приятель Володимира Блавацького. Крім „Прологу" і „Епілогу" він коментував кожну точку перед її виведенням, в дуже цікавий, культурний і оригінальний спосіб. Він давав не тільки свої уваги про суспільне й культурне тло самого твору і його автора, але теж, перш за все, інтимну історію його постановки Блавацьким. Перед нашими очима виростала ярко і живо постать режисера, актора і людини, що мріяла про „достойну службу Мельпомені", що відважно проводила в життя свої мистецькі концепції, а рівночасно мусіла пробивати важкий шлях в обставинах нашого побуту під Польщею, під німецькою окупацією, почерез скитальські табори аж до нового поселення. Зворушливий жест в сторону порожнього пульту і суб'єктивні рефлексії коментатора надавали імпрезі атмосфери інтимної близькости з життям і творістю Володимира Блавацького.

Ось відкрилася сцена. Притемнене, настроєве освітлення, декорація, що не змінилась до кінця: фортепіян, пульт режисерський, на ньому китиця червоних гвоздиків. Порожнє місце при пульті, бо той, кому воно належить, відійшов на віки десять літ тому... Актори виконують усі речі у вечорових строях: пані в чорних сукнях, панове в смокінгах.

Увесь ансамбль виконує „Пролог" — про хлопчину, що рветься у світ служити музі драматичного мистецтва, про зрілого Мистця — Штукаря —,так як і пізніший „Епілог", з-під пера Богдана Антоновича і Остапа Тарнавського, в монтажі і режисерії Володимира Шашаровського, і ми відразу на вершинах мистецького слова.

Гляджу на ансамбль: посередині тендітна, елегантна постать Евдокії Дичко - Блавацької з великою білою орхідеєю при чорній сукні... Відживає в мене спогад минулих виступів цього гуртка мистців на Рідній Землі. І ще здається недавно, тут. Майже усі вони перед нами. Віра Левицька, Марія Степова -Карпяк, Ліза Шашаровська - Чепіль, Марія Лисяк, Людмила Сердюк, Оксана Рудакевич, Марія Сухар, Євген Левицький, Ярослав Пінот - Рудакевич, Володимир Карп'як, Володимир Мельник, Василь Сердюк...

Проходить програма. Коментатор заповідає „Моє Слово" Стефаника знов у ансамблевому виконанні під режисерією Богдана Паздрія, потім „Батурин" Лепкого - Лужницького і т. д.

Мені хочеться підкреслити чар, дистинкцію й глибину експресії Дичко - Блавацької у виконанні ролі Любуні з „Народнього Малахія". Як все, захоплювалася я грою моєї улюбленої акторки, Віри Левицької, її ніжністю, м'якістю голосу. Хто ж краще міг би вив'язатися з ролі ірраціональної королівської дочки Антигони, як не Ліза Шашаровська - Чепіль..?

Знаменитою була Марія Степова - Карпяк у своїй драматичній ролі Баби, — цього злого духа Хоми, яка штовхає його до злого.

А Марія Лисяк, яка до глибини зворушила глядачів у ролі певної трагізму дівчини з Батурина! Богдан Паздрій, Ярослав Пінот - Рудакевич, Володимир Шашаровський, Володимир Карпяк, все це великі актори, що знають своє післанництво на сцені. Усі мистці — актори наче розуміли особливість тієї вистави і грою найвищого рівня віддавали трибут своєму покійному режисерові. У цілому ансамблі відчувається велику силу: яка шкода, що не маємо змоги подивляти їхню гру частіще! Скільки мистецької насолоди могли б вони дати нашому вибагливому глядачеві ще й тепер, а може саме ще більше тепер, як будь-коли...

П. Галина Савчак при фортепіяні давала музичну ілюстрацію до деяких акцій на сцені фрагментами з Бетговенової „Патетичної сонати".

Усе було пов'язане з Володимиром Блавацьким: і заля, в якій останньо працював, і де лежав в труні десять літ тому, і ці твори, в яких заблиснув був його режисерський геній, і передусім всі учасники виконавці, які так близько стояли до нього, і цю близькість дали відчути глядачеві. Було — неначе рука Його невидима керувала „Вечором"... Неначе „служив він достойно матері правди, Мельпомені", ще за межами туземного життя...

Наталія Котович

ТІЛЬКИ ВИЗВОЛЕННЯ ПОНЕВОЛЕНИХ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Лозинського та члена тієї Управи д-ра Степана Галамая, привітав на залі в імені громади п. В. Вілик, а сумівці вручили йому китицю рож. Зібранням проводив проф. Павло Савчук. У Президії, крім гостей і представників організацій Визвольного Фронту з Джерзі Сити і Байону, були представники місцевих української католицької парафії всч. о. Зиновій Бачинський та української православної парафії всч. о. Микола Могучий, суддя Марсел Вагнер та ряд інших громадян. Свою доповідь, темою якої було: „Світ і місце України в ньому", почав доповідач загальною характеристикою теперішньої зміненої ситуації в світі, поділеної на два суперечні і ворожі табори. Обидва ці світи є в смертельному змагу, що його характеризує головно нагромаджування зброї масового знищення. Слабою стороною західнього волелюбного світу є зматеріялізованість та брак ясної ідеології. Помилковою є також думка, що нова війна могла б цілком знищити людство.

Керуючись таким переконанням, західній світ попадає в хитро наставлені Москвою сіті „співіснування" та готов іти на всілякі компроміси, що ведуть прямо до його заглади і без війни. В такій ситуації справжнім спасінням для волелюбного людства було б єдино відновлення суверенної і соборної української держави та визволення всіх інших поневолених Москвою народів. Українська Держава змінила б у користь усього людства одинаково, як геополітичний уклад світу, так і його моральні фронти. З імперіялістичною безбожницькою Московією не може бути компромісу в жадній ділянці. Тільки тоді, як з московської імперії не залишиться камінь на камені, тоді світ зможе в мирі жити і творити. Це можна досягнути і без ґльобальної війни при допомозі визвольних рухів поневолених націй, зокрема України. Тільки так, у спільному змаганні за волю всіх людей і народів, може прийти і визволення України, а не сепаратно. Доповідач наводив факти в доказ того, що сьогодні Україна стала „революційною проблемою світу" в кожному відношенні. Нашим завданням, як одиниць, так і спільноти, є змагати і докладати всіх зусиль до зрозуміння тієї проблеми, як у нашій власній спільноті, так і в широкому світі.

Короткі вістки

● **В Ню Йорку** затруїлися 26 осіб салатою з яєць, і 16 осіб мусіли піти до шпиталю. Салату їли в компанійній кафетерії під час другого сніданку, і дві години пізніше вже відчули недугу. Уряд здоров'я остерігає проти різних салат, головним чином тепер, коли починає теплітu. Салати швидко псуються.

● **Внучка абесінського імператора Гайле Селяссі** княжна Аїда прибула з Цюриху у Швайцарії до Ню Йорку, де в Колюмбійсько - Пресвітеріянському Методичному Центрі має перейти дальше лікування. Амбасадор Етіопії (Абесінії) не виявив її недуги, з якої вона лікувалася у Швайцарії.

● **Головний поштмайстер** Едвард Дей повідомив, що випробовують окремий плин, який має охороняти листоношів проти того, щоб їх не кусали собаки. Листоноші мали б із ручних сикавок розприскувати той плин на собаку, яка негайно від нього має втікати. В 1962-му році 7,000 листоношів потерпіли від собак.

Організується Відділ Українських-Американських Ветеранів в Пасейку, Н. Дж.

В неділю, 10-го березня в Українській Централі відбулися ініціятивні збори Українських Американських Ветеранів з околиці Пасейку при участі 27-ох людей.

Євген Сагаш та Іван Андрієвич, члени організаційного комітету, щиро привітали всіх присутніх ветеранів та подбали за переведення зборів.

Заходом комітету, участь в тих зборах взяли: Матвій Поп, головний командант Українських Американських Ветеранів на терені Америки, та Володимир Боднар, заступник команданта 6-го Відділу в Нюарку, Н. Дж.

Матвій Поп, пояснив ціль і завдання цієї організації та відповів на ряд запитів, які подали присутні члени.

Всі присутні ветерани мали змогу особисто виявити свої погляди щодо організування Відділу в Пасейку і на тій підставі прийнято резолюцію вибрати тимчасову управу, яка виповнить аплікацію для чартеру Відділу, постарається за постійне приміщення і підготовить пляни для слідуючих формальних зборів, які за згодою членів відбудуться 7-го квітня о год. 6-ій ввечір.

До Тимчасової Управи ввійшли: Євген Сагаш, Іван Андрієвич, Іван Лелет, Володимир Майк, Андрій Кейбеда, Михайло Наконечний, Володимир Кузбит та Іван Борбич.

Ми як члени тимчасової управи, віримо, що всі ветерани зрозуміють вагу та користь цієї організації та численно приступлять в ряди нашого Відділу, щоб і наша Українська Громада на терені Пасейку була горда із своїх ветеранів.

Євген Сагаш

● **Південно-корейська поліція** арештувала двох колишніх президентів цієї Республіки за участь у демонстрації проти ієнуючого там військово - диктаторського режиму генер. Парк Чунг Гі. Ці обидва колишні президенти, Посун Юн і Гут Чунг, є тепер лідерами двох політичних партій, що обстоюють поворот до демократичного режиму.

✝

Волею Всевишнього відійшла від нас у Вічність несподівано, дня 10-го березня 1963 року в Wethersfield, Conn. наша Найдорожча і Незабутня Дружина-Мати

бл. п. Петронеля з Солтисів
ГАРАСИМІВ

проживши 58 років.

Похорон відбувся дня 13-го березня 1963 року з греко-католицької парохіяльної церкви св. Михаїла в Hartford на українське кладовище в Glastonbury, Conn.

Вічна Їй пам'ять.

Горем прибиті:
ІВАН — муж
ІРЕНА — донька
та РОДИНА

ПОДЯКА

Цією дорогою складаємо щиру подяку Всч. о. деканові С. Баландюкові, пароховi церкви св. Михаїла в Hartford, Conn. за відправлення похоронних Богослужень та за прощальне слово по

бл. п. Петронелі з Солтисів
ГАРАСИМІВ

як рівнож дякуємо Всч. о. В. Маселкові.

Щиро дякуємо п. др. Герентові в Hartfod за лікарську опіку.

Щиро дякуємо голові хору п. О. Кузьмі та диригентові хору п. О. Пришлякові та всім хористам за відспівання Панахиди-Парастасу.

Щиро дякуємо всім Рідним, Приятелям та Знайомим за вислови співчуття, за жертви на поминальні Служби Божі, за квіти-вінки, та всім які віддали Покійній останню прислугу, та взяли участь в похоронах.

Горем прибиті:
ІВАН — муж
ІРЕНА — донька

Володимир Блавацький — ентузіяст і діяч спорту

Сл. п. Володимир Блавацький був одним із видатних постатей театру, що захоплювався спортом.

Бувало десятки кілометрів віддалений від Львова, гостюючи зі своїм театром у якомусь із Галицьких міст, поспішав люксторпедою чи поспішним до Львова, щоб пережити повні емоції, твердости і завзяття змагання Львівської „України".

Його великі попередники зовсім або дуже мало цікавились цією справою. Виїмок становив хіба одинокий Лесь Курбас, який рекомендував своїм акторам фізичні вправи, що виробляють тугість, справність і гнучкість тіла — отих необхідних речей сучасного актора.

Всі, що працювали в останні роки до II світової війни з В. Блавацьким, пригадують собі дуже добре, коли то він літом після проб звичайно в пополудневих годинах зі своїми акторами залюбки посвячував час на плавання, футбол, а найчастіше на відбиванку, яка була загально прийнятим й улюбленим спортом цілого театрального ансамблю. Тільки дві особи на всіх 64 з уваги на вік не брали участи в спортових іграх, тільки їм залюбки приглядались, — це сл. п. Ганна Совачева і сл. п. Іван Рубчак.

Взимі улюбленою грою авторів був настільний теніс, а деякі з нас займалися ковзарством. Весною 1938 р., коли виявилось, що в театрі є такі бувші футболісти як: Малецький, Сухар, Угрин („Скала"), брати Климовські („Поділля"), Бенцаль, Карпяк, Сліпецький, Левицький, Троян, Теплий, постав у театрі ім. І. Котляревського (З'єдинені театри. „Заграва", й ім. І. Тобілевича) Спортовий Клюб Ґонґ, на голову якого одноголосно вибрано Володимира Блавацького.

Треба було обсервувати Блавацького, як він переживав усі успіхи та невдачі „Ґонґу".

„Ґонґ" ніколи не дійшов би до свого власного виряду на додаток такого гарного виряду з мистецько оформленою арт. Боровиком емблемою, якщо б Блавацький не купив його нам на кредит у Бориса в Перемишлі, з яким дружив довгі роки. Перші однострої „Ґонґу" пошила театральна кравчиня із старих котар на доручення В. Блавацького. Це він був заанґажував на час літніх ферій Підлісецького з львівської „України" на тренера „Ґонґу, а відтак Романа Пазуняка на змагуна у важніших змаганнях „Ґонґу". „Ґонґ" громив провінційні польські клюби. Про один такий розгром польської футбольної репрезентації Сокаля, зложеної з трьох місцевих польських клюбів (Стшелєц, Сокул і Бриґада) писав свого часу в „Америці" арт. Б. Паздрій і нижче підписаний в українському спортовому тижневику, що виходить в Канаді.

З цього і почалось; якщоб не „Ґонґ" то Блавацький менше орієнтувався б у веденні спортового товариства, менше знав би психіку змагуна.

Це у великій мірі стало йому в пригоді, коли він був головою львівської „України" в час постійного театру у Львові. Згодом він був головою УСТ „Гарбарні", на еміґрації в Німеччині — реґенсбурзької „Січі, а тут в ЗДА головою філядельфійського „Тризуба".

Жаль, що не судилось йому пережити хвилин великого тріюмфу „Тризуба" — здобуття футбольного чемпіонату 180-мільйонової країни, що розпростерлась на обширі між двома океанами, тріюмфу цього спортового товариства, яке він перший очолив.

Ярослав Климовський

Зі спорту

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ЗДОБУВ ПЕРШІСТЬ СВІТУ В ГАКІВЦІ

В гаківкових першенствах світу, які відбулися від 7-го до 17-го березня в столиці Швеції Штокгольмі, збірна Совєтського Союзу здобула перше місце і звання чемпіона світу на 1963 рік. Спочатку цих розгривок СССР несподівано програв проти Швеції 1:2, але в дальших грах переміг всіх суперників, включно зі сильними канадійцями і чехами. Швеція, яка ввесь час une писувалася, втратила в останньому дні дві точки у зустрічі з Чехо-Словаччиною, програючи 2:3 ці одинокі змагання. Про перше місце Совєтського Союзу вирішило відношення воріт, при рівності точок Совєтського Союзу та Швеції.

Поодинокі вислїди першенств:

Швеція — Східня Німеччина 5:1, СССР — Фінляндія 6:1, Чехо - Словаччина — Західня Німеччина 10:1, Фінляндія — ЗДА 11:3, Канада — Зах. Німеччина 6:0, Швеція — СССР 2:1, Чехо - Словаччина — ЗДА 10:1, Канада — Сх. Німеччина 11:5, Чехо-Словаччина — Сх. Німеччина 8:3, Швеція — Фінляндія 4:0, СССР — Зах. Німеччина 15:3, Канада — ЗДА 10:4, Фінляндія — Зах. Німеччина 4:4, Канада — Чехо-Словаччина 4:4, Швеція — ЗДА 17:2, СССР — Сх. Німеччина 12:0, Сх. Німеччина — Фінляндія 1:0, Швеція — Зах. Німеччина 10:2, ЗДА — Зах. Німеччина 8:4, Канада — Фінляндія 12:2, СССР — Чехо-Словаччина 3:1, Швеція — Канада 4:1, СССР — ЗДА 9:0, Чехо - Словаччина — Фінляндія 5:2, Зах. Німеччина — Сх. Німеччина 4:3, СССР — Канада 4:2, Чехо-Словаччина — Швеція 3:2, Сх. Німеччина — ЗДА 3:3.

Найбільше розчарувала збірна ЗДА, країни в якій професійна гаківка стоїть дуже високо завдяки спроваджуваним змагунам з Канади. Американці, які перед кількома роками були раз чемпіонами світу в гаківці, опинилися цього року на останньому місці А групи цих світових першенств.

Кінцевий стан показника А групи світових першенств гаківки:

	Точок	Воріт
1. ССС	12:2	50:9
2. Швеція	12:2	44:10
3. Чехо-Слов.	11:3	41:16
4. Канада	9:5	46:23
5. Фінляндія	3:11	20:35
6 Сх. Нім.	3:11	16:43
7. Зах. Нім.	3:11	18:56
8. ЗДА	3:11	21:64

ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

Цього року під час Різдвяних Свят українці в Ґері, Індіяна, колядували на Український Дім і на Українських Інвалідів.

На дар українському Інвалідові зложили слідуючі особи: по $10: д-р М. О. Головатий, д-р Ант. Литваківський, Теодор Кирпа, Волод. Ярмолюк; по $: 5: інж. Мирослав Лібер, Олександер Разумов; по $3: Василь Бабяк, Ярослав Крук; по $2: Григорій Волошанський, пані Сабіна Нізан; по $1: Андрій Цебак, Григорій Качур. **М. Л.**

ДОБРІ ҐРАТУЛЯЦІЇ

Управа 58-го Відділу УНС в Ютиці, Н. Й., ґратулює і складає найкращі побажання союзовцям, Теодосію Гербовому, бувшому касирові Відділу та його дружині Амелії Гербовій, з приводу народження синка Богдана й замість дарунку для новонародженого складає на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні, як цеголку від малого Богданка, суму десятьох долярів.

Іван Яковенко, секретар

Заклик до громадянства

Упорядковування архівів проф. Віктора Доманицького та підготовка матеріялів до пропам'ятного видання — добігає кінця. Звертаємося отсим до всіх, кому дорога пам'ять цього визначного громадянина, діяча й педагога, та всіх, хто мав з ним якінебудь зв'язки — з проханням передати до архіву документи, знимки, листи та інформації, що мають відношення до Покійного, його братів Василя і Платона, чи когонебудь з їх родини, а також до справ, для яких вони працювали.

Всі ці матеріяли, розпорошені в приватнім посіданні, тратять свою вартість, в той час, коли з'єднані в архівну цілість, вони послужать для характеристики людей, справ і доби. Архів буде здепонований при одній з наших наукових установ.

Комітет для видання творів і вшанування пам'яті проф. В. Доманицького.

Матеріяли просимо пересилати на адресу:

Oksana Duchyminska, 16 E. Morton St., St. Paul 7, Minn., U.S.A.

Витрати на бизнесові інвестиції мають становити рекордову суму $39.1 більйона

Вашинґтон. — Згідно з річним оглядом Забезпеченевої і Віржової Комісії та Департаменту Торгівлі витрати на інвестиції в нові фабрики та фабричне влаштування в цьому році мають винести рекордово високу суму в цьому році — $39.1 більйона, на 5% більше від інвестицій в 1962-му році ($37.3 більйона). Ці обидві аґенції передбачають, що в першій чверті ц. р. інвестиції мають виносити $38 більйонів в річному відношенні, стільки само, що в четвертій чверті 1962-го року. В другій чверті цього року на інвестиції мають видати — $38.7 більйона; а в другому піврічі вони мають становити по $40 більйонів для кожної чверті в річному відношенні. Торговельні фірми передбачають, що продаж товарів в цьому році збільшиться на 4% в порівнянні з 1962-им роком. Роздрібні торгівці сподіваються зросту продажу на 6%.

Ліберали ведуть виборчу кампанію проти Діфенбейкера за допомогою ілюстрованої карикатурами брошури

Оттава. — Канадійські ліберали ведуть виборчу кампанію проти свого головного противника Консервативної партії під проводом прем'єра Діфенбейкера за допомогою ілюстрованої кольоровими карикатури брошури. На одній карикатурі є намальований прем'єр Діфенбейкер, який сидить на коні, обернений плечима до кінської голови, і в правій руці тримає меч. Під цією карикатурою є підпис: „Оце провідник", який пробує йти двома дорогами одночасно", а „де-коли він іде трьома шляхами, та найчастіше він зовсім не рухається". В цій брошурі є також карикатури Партії соціяльного кредиту, яка, на карикатурі, каже друкувати якнайбільше паперових банкнотів, хотячи цим способом розв'язати економічну проблему. Під одною карикатурою є підпис: „Тільки натисніть ґудзик, і він наб'є вам грошей стільки ,скільки потребуєте". Цієї брошури видали ліберали 50,000 примірників, але про їх партію там немає жадних ілюстрацій.

Пропонують зменшити податки на $10 більйонів

Ню Йорк. — В цих днях найважливішою економічною проблемою є справа зменшення прибуткових податків. Президент Кеннеді пропонував в цьому фінансовому році, що зачнеться 1-го липня, зменшити податки на три більйони долярів; голова Американської Федерації Праці-Конґресу Індустрійних Організацій Міні пропонує зменшити податки на $10 більйонів, але з важністю від 1-го січня 1963-го року. Міні проєктує зменшити податки найширшим колам платників податків, бо він стоїть на становищі, що „коли є багато людей в крамницях із грішми, тоді є заохота до збільшування продукції". Також і представники Конґресу в Спільній Економічній Комісії є за те, щоб в першому році зменшити податки на більшу суму від тієї, що її запропонував президент Кеннеді. Одні з них гадають, що треба б зменшити податки на $6 більйонів, а інші на 7 до 8 більйонів.

Конґресмени проєктують збільшити витрати на свої бюра

Вашинґтон. — Палатна Адміністраційна Комісія ухвалила збільшити видатки на урядовців бюр конґресменів на $10,506 річно, і збільшити найвищу платню головного урядовця бюра конґресмена з $15,349 до $16,289 річно. Також ухвалено збільшити число бюр у виборчому окрузі з двох до трьох, якщо можна буде знайти вільне приміщення в урядових будинках. Але запропонований законопроєкт не дозволятиме на те, щоб конґресмен демократ із Ню Йорку Адам Клейтон Повелл міг затруднювати свою жінку із річною платнею $13,308 у Порто Ріко, або щоб конґресмен республіканець із Мишиґен Джордж Мідер міг „затруднювати" свою 22-річну доньку, яка дістає місячно по $167.54 за „працю в бюрі свого батька", студіюючи одночасно у Флоридському університеті. Сподіваються, що цей проєкт викличе завзяту боротьбу в повній Палаті.

Короткі вістки

● **З британійського королівського двору** повідомлено, що покищо не береться під увагу відвідин королеви Єлисавети II у Західній Німеччині. Королева Єлисавета повинна ревізитувати Західню Німеччину, колишній президент якої, професор Теодор Гойсс офіційно відвідав Британію в жовтні 1958 року.

● **В турецькому місті Ізмірі** зникла в минулому тижні безслідно дружина 38-річного американського ракетного фахівця Даніела Медіни, що працює в Туреччині на американській летунській базі. 30-річну американку, родом з Німеччини, бачили востаннє, як вона товаришила чоловікові на його місце праці. Вони подружені 14 років і мають двоє дітей.

● **Повідомляють**, що від суботи 23-го березня подорожчає кава по два центи на фунті, а двофунтова пушка буде дорожча на 6 центів. Кава „Санка" подорожчає на 4 центи. Фірми твердять, що це подорожчання спричинене тим, що треба більше платити за непалену каву.

● **Відома фірма A & P** припинила 20-го березня продаж пушок із рибою туна у всіх своїх 4.400 крамницях по цілій країні, бо в Дітройті померли дві жінки, які з'їли цю рибу із пушки, купленої в крамниці A & P. Ті жінки померли від затруєння харчами. Про припинення продажу повідомила сама фірма. Хто мав би давніше куплену туну рибу в тій фірмі, може її віднести і дістане назад гроші.

● **Колишня дружина** іранського шаха княжна Сорая підписала контракт про свої виступи в Голливуді, але цей її крок може бути для неї дуже коштовний, бо шах може припинити виплачувати їй місячну пенсію по $5,000, коли вона буде виступати у невідповідних фільмах. Шах розвівся з нею, бо вона не могла бути матір'ю його сина, — наслідника престола.

Президент Джан Ф. Кеннеді молиться навколішках в Катедрі св. Иосифа в день Патрона цієї Церкви, 19 березня ц. р. під час свого перебування в Сан Хозе, у Коста Ріка.

УСК програв і відпав від гор за Чашу ЗДА

Минулої неділі УСК Ню Йорк зазнав поразки в черговых змаганнях за чашу чемпіона футболу ЗДА. В зустрічі півфіналу стейту Ню Йорку УСК програв з італійською дружиною „Джуліяною" вислідом 0:2 і цим самим відпав від дальших гор за чашу. В дружині УСК-у не дописав напад у цих твердих змаганнях із численними „фавлями". У висліді гострої гри вже в 14-ій хвилині мусів покинути грище оборонець УСК-у Гопкінсон. Ворота до УСК-у впали щойно в 56-ій та 76-ій хвилинах.

Філядельфійський „Тризуб" здобув сподівану, хоч і скромну, перемогу у мистецьких змаганнях Американської Футбольної Ліґи над Польськими Соколами вислідом 2:0. В мистецьких грах остали „Тризубові" ще тільки одні змагання, які мають бути повторенням унїважненої зустрічі „Тризуба" з Портуґальським С. К. з Нюарку. Ці уневажнені змагання виграв був „Тризуб" вислідом 5:2. Після минулонедільної перемоги у Філядельфії „Тризуб" веде в показнику Ліґи і має дуже добрі вигляди повторити минулорічні успіхи здобуття чемпіонату Ліґи. В змаганнях за Чашу „Тризуб" мав би зустрінутися тепер із чемпіоном стейту Ню Джерзі, німецькою дружиною „Готою" з „Великої Десятки" Німецько-Американського Футбольного Союзу.

Дейві Мур став новою жертвою боксерського спорту

В понеділок 25-го березня рано помер у Каліфорнії колишній мистець ваги пера в боксі Дейві Мур, внаслідок пошкодження мозку, що його він зазнав в боксерських змаганнях з противником Шуґаром Рамосом. Ці змагання відбулися минулого четверга в Лос Анджелесі і переможений Мур лежав після них непритомний впродовж трьох днів. Лікарі неврологи ствердили, що цей боксер мав пошкоджений мозок не від удару противника, але від упадку на шнури рінґу, коли він падав горілиць і вдарив основою лобини до долішнього шнура. Після цього упадку Мур все ще був притомний і хотів продовжувати боротьбу, але його менаджер рішив віддати перемогу противникові без дальшої боротьби. Після змагань Мур в інтерв'ю сказав, що це не був його день, але він може Рамоса перемогти. Ще таки з одягальні відвезли непритомного Мура до лікарні. Перед роком був подібний випадок убивства боксера Перета під час змагу в Ню Йорку і тоді йшли заходи в стейті Ню Йорку, щоб заборонити взагалі бокс. Тепер губернатор Каліфорнії Едмунд Бравн започаткував заходи для заборони боксу в його стейті, хоч цей спорт має велике число своїх оборонців. Папа Іван XXIII назвав минулої неділі бокс „варварським спортом", нав'язуючи до випадку Дейві Мура, та сказав, що шукання розваги в боксі противиться природним принципам.

Лікар критикує Адміністрацію Ліків за недбайливу контролю

Вашинґтон. — Спеціяліст від дитячих недуг д-р Джан О. Нестор, зізнаючи в Сенатській підкомісії, твердив, що Адміністрація Харчів і Ліків не зважає на поради і рекомендації лікарів і фахівців, тільки видає свої рішення в справі нових ліків на пропозицію ляїків. Він казав також, що деякі ліки вже продаються, хоч Адміністрація Ліків і Харчів ще не видала дозволу їх продавати, а деякі продаються без лікарських рецепт. Цю підкомісію очолює сенатор Гюберт Гомфрі, який сказав, що в тій справі треба б докладніших відомостей, але член підкомісії сенатор демократ із Аляски сказав, що „є жахливе, коли б тільки частина зізнання д-ра Нестора була правдою". Д-р Нестор казав, що ліки для дітей деколи мусять різнитися від ліків для дорослих не тільки кількостево. Те саме можна сказати і про ліки для вагітних матерів. Комісар Адміністрації Харчів і Ліків Дж. П. Ларрік рішуче заперечив твердження д-ра Нестора і покликався на рішення з 1957-го року, коли Адміністрація Ліків і Харчів зобов'язувалася „діяти на основі найліпших лікарських рекомендацій". Д-р Нестор виступав проти ліку "menadione" (вітаміна Кз).

ТАРЗАН, ч. 5004. Франсес Фостер хвора!

Коли літак був високо над джунґлями, тріюмфуючи пасажири одноголосно з полегші зітхнули.

Зустрічі були в порядку, і кождий здавався бути щасливим і задоволеним...

Кождий, крім Франсесі Фостер, яка кривилася і мучилася наглою недугою!

РОЗШУКИ

РОЗШУК

Пошукую стрийка Миколу Мельника, по батькові Тадеєвич, а брат Гната, зі села Слобідка, повіт Стрий. Остання адреса Шикаґо. Прошу писати на адресу:

Михайло Мельник
17 Burchett Place
Hyde Park
Leeds'. 6, Yorks'. England

Посмертні згадки

Marven GRETCHEN — член Т-ва „Україна", Відд. 15 УНСоюзу у Вашинґтоні, Д. К., упокоївся в дні 7-го березня 1963 р. в Вест Пальм Біч, Флорида, на 42-му році життя. Покійний народився в Джерзі Ситі, Н. Дж. Після закінчення студій перенісся до Вашинґтону, Д. К., де одержав державну працю. Там Покійний багато часу присвятив громадській праці. В 1961 р. зорганізував 15-ий Відд. УНСоюзу та став його першим предсідником. Занепадаючи на здоров'ї та за порадою лікарів, перенісся на Флориду, де перебував аж до дня своєї смерти. Покійний полишив у великому смутку дружину, троє дітей, родичів та своїх приятелів. Покійного поховано дня 11-го березня ц. р. у Вест Пальм Біч, на місцевому цвинтарі. В. Й. П.!

О. Зинюк, секр.

Олена САВКА — членка Відд. 181 УНСоюзу в Менвіл, Ровд Айленд, померла у лікарні, в дні 21-го лютого 1963 р., по довгій недузі, у віці 70 років. Покійна була довгі роки взірцевою членкою УНСоюзу. — Полишила у смутку три дочки: Стефанію, Анну і Марію, двох синів: Дмитра й Івана і 4 внуків. Похорон відбувся з української церкви св. Стефана на цвинтар св. Стефана в Менвіл, Р. Ай. — В. Їй П.!

Гр. Шевчук, секр.